

Suwałki, 04.11.2021 r.

**Protokół z kontroli
Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności**

Wprowadzenie:

Kontrola Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności z siedzibą w Suwałkach przy ul. Adama Mickiewicza 3 została przeprowadzona w trybie stacjonarnym, w ww. miejscu, zgodnie z planem kontroli Komisji Rewizyjnej przyjętym przez Radę Miejską w Suwałkach na rok 2021.

Czynności kontrolne w dniu 27.10.2021 r. przeprowadził zespół złożony z radnych Rady Miejskiej – członków Komisji rewizyjnej, w następującym składzie:

- **Kamil Klimek** – Przewodniczy,
- **Stanisław Kulikowski** - Członek.

Zakresem kontroli została objęta realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r., poz.573) jak również zadań wynikających ze Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, przy którym działa kontrolowany podmiot.

O planowanej kontroli został również powiadomiony Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

Ustalenia zespołu kontrolnego:

a) Stan prawny:

Powiatowy Zespół ds. orzekania o niepełnosprawności (dalej Zespół) funkcjonuje na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r., poz.573), Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15.07.2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r., poz. 857) od 1 lipca 2014 r. ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021. 450 t.j. z dnia 2021.03.12). W zakresie orzekanych spraw zastosowanie znajdują również przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz.735).

Zespół jest jednostką o uprawnieniach organu orzekającego w I instancji, do celów pozarentowych, wykonującą zadania wskazane w ww. aktach prawnych, które zostały zlecone przez Wojewodę Podlaskiego. Wydatki na działalność, funkcjonowanie i realizację wszystkich zadań związanych z procesem orzecznictwem, wydawaniem legitymacji osoby niepełnosprawnej oraz wydawaniem kary parkingowej są całkowicie pokrywane z budżetu Wojewody Podlaskiego. Miasto Suwałki otrzymuje z tego tytułu dotację celową. Powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności formalnie został powołany zarządzeniem Nr 21/02 z dnia 18 września Prezydenta Miasta Suwałk 2002 r.

Status organizacyjny Zespołu określają również akty prawne dotyczące działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, przy którym działa Zespół, tj. statut jednostki nadany uchwałą nr XIV/199/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 listopada 2019 roku oraz regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 30/20 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie z 4 grudnia 2020 r. (Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie zapewnia obsługę kadrowo-finansową Zespołu).

Zarządzeniem Nr 235/04 z dnia 22 października 2004 roku Prezydenta Miasta Suwałk na Przewodniczącą Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach powołana została Bożena Wojdyła. Przewodniczącą Zespołu jest również administratorem danych osobowych z ustawy art. 6d ust.2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

b) Zakres terytorialny

Obszar działania Zespołu został określony w Rozporządzeniu nr 18/02 Wojewody Podlaskiego z dnia 4 czerwca 2002r. w sprawie ustalenia obszaru działania powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności. Swoim zasięgiem obejmuje Miasto Suwałki oraz powiaty: augustowski, sejneński i suwalski.

c) Zakres przedmiotowy i tryb pracy

W trakcie czynności kontrolnych zespół zweryfikował również zakres przedmiotowy działalności Zespołu. Kontrolowany podmiot posiada ustawowe kompetencje do prowadzenia działania w zakresie:

- orzekania o niepełnosprawności osób do 16 roku życia,
- orzekania o stopniu niepełnosprawności osób po 16 roku życia,
- wydawania legitymacji osoby niepełnosprawnej,

- wydawania kart parkingowych uprawnionym osobom niepełnosprawnym na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności oraz uprawnionym placówkom zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

Aktualny skład osobowy Zespołu został określony Zarządzeniem Nr 155/2015 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 23 kwietnia 2015 roku w sprawie powołania członków Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Skład orzekający tworzy 22 członków o różnych specjalnościach: lekarzy specjalistów, doradców zawodowych, pracowników socjalnych, psychologów i pedagogów. Posiedzenia w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności odbywają się w składzie dwuosobowym. Przewodniczącym składu zawsze jest lekarz specjalista natomiast drugi członek jest dobierany zgodnie z wnioskiem zainteresowanego. Przewodniczący Zespołu oraz powołani członkowie składu orzekającego przechodzą szkolenie kończące się egzaminem oraz wydanym przez Wojewodę certyfikatem uprawniającym do pełnienia określonych funkcji na czas określony.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Suwałkach pracuje w oparciu o **Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności**, w którym przetwarza się dane w celu usprawnienia i podniesienia jakości orzekania o niepełnosprawności oraz realizacji zadań. Z informacji złożonych w trakcie kontroli przez Przewodniczącą Zespołu wynika, iż aktualnie Zespół wydaje ok. 4000 orzeczeń rocznie. Niestety, w odniesieniu do poprzednich lat, należy zauważyć tendencję wzrostową.

W trakcie przeprowadzonej kontroli Przewodnicząca Zespołu przedstawiła informacje z których wynika, iż od kilku lat w zastraszającym tempie wzrasta ilość osób orzekanych z chorobami nowotworowymi (rak płuca, jelita grubego, rak piersi i organów płciowych). Ponadto obserwuje się znaczny wzrost zachorowań dzieci, gdzie jedną z głównych przyczyn jest autyzm.

W roku 2020, który został objęty kontrolą, wydano 3253 orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz 309 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności. Ponadto wydano 606 decyzji dotyczących kart parkingowych. Z kolei w I półroczu 2021, który również podlegał analizie, wydano aż 2655 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osób po 16 roku życia, 364 orzeczenia o niepełnosprawności osób do 16 roku życia jak również 512 kart parkingowych.

Od orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności przysługuje odwołanie do Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności

w Białymstoku. Jest to organ II instancji, który pełni również nadzór merytoryczny i kontrolny nad procesem orzekania. Z uzyskanych w trakcie kontroli informacji wynika, iż około 98% złożonych odwołań od orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności jest utrzymanych w mocy.

W przypadku wydawania legitymacji osoby niepełnosprawnej należy podkreślić, iż odbywa się ona przy współpracy z Polską Wytwórną Papierów Wartościowych S.A., która od 1 sierpnia 2017 roku wytwarza i dostarcza powiatowym zespołom ds. orzekania o niepełnosprawności dokumenty w formie dedykowanej karty wykonanej z tworzyw sztucznych.

Natomiast od 1 lipca 2014 r. organem wydającym kartę parkingową stał się przewodniczący powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności właściwy ze względu na miejsce stałego pobytu osoby niepełnosprawnej (wyłączone zostały wydziały komunikacji dotychczas wydające karty parkingowe).

d) Nadzór i kontrola

Z uwagi na zakres realizowanych zadań nadzór nad działalnością Powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności sprawuje Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych poprzez **Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności**. W trakcie przeprowadzonej kontroli członkowie Komisji Rewizyjnej mieli możliwość zapoznania się z ogólną charakterystyką funkcjonowania systemu bez możliwości dostępu do danych (dane sensoryczne).

Ponadto nadzór nad realizacją zadań zleconych sprawują również służby Wojewody Podlaskiego. Niezależnie od instytucji nadzoru co trzy lata przeprowadzane są kontrole problemowe co do zgodności orzeczeń z zebranymi dokumentami i przepisami dotyczącymi orzekania o stopniu niepełnosprawności (trafność rozstrzygnięć pod względem orzeczniczym oraz prawidłowość i jednolitość stosowania standardów i procedur w sprawach orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (formalna poprawność postępowań). Zespół kontrolny Komisji Rewizyjnej ustalił, iż ostatnia kontrola, którą przeprowadził Wydział Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego, miała miejsce w czerwcu 2019 r. Kontrola losowo wybranej dokumentacji, będącej podstawą wydania 100 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, nie wykazała uchybień i nieprawidłowości w zakresie stosowania przepisów. Nie stwierdzono również nieprawidłowości w ocenach członków pozamedycznych.

Zespół kontrolny Komisji Rewizyjnej zapoznał się z informacją pokontrolną, w tym z zaleceniami przekazanymi do realizacji Przewodniczącej Powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności.

Kontrolowana jednostka zobowiązana jest również do składania sprawozdań z realizacji zadań. W przypadku Wojewody Podlaskiego sprawozdania składane są w systemie kwartalnym.

Dodatkowo sprawozdania składane są Radzie Miejskiej w Suwałkach w okresach obejmujących pół roku i rok.

e) Warunki lokalowe

Dokonując wizji lokalnej w ramach podjętych czynności Zespół Kontrolny ustalił, iż siedziba Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności jest przystosowana do obsługi osób niepełnosprawnych. Pomieszczenia dla zespołu orzekającego spełniają wszystkie warunki organizacyjne; gabinet lekarski oraz pomieszczenia do badań i rozmów przeprowadzanych przez specjalistów, umożliwiające prowadzenie rozmów w sposób zapewniający dyskrecję.

Zespół kontrolny zwrócił również uwagę na dostosowanie obiektu do aktualnych obostrzeń sanitarnych związanych z zapobieganiem rozprzestrzeniania wirusa SARS-CoV-2. W siedzibie Zespołu zapewniono środki do dezynfekcji oraz ochrony indywidualnej. Ponadto zostały zmieszczone informacje dotyczące obowiązku zachowania dystansu społecznego jak również konieczności zasłaniania ust i nosa.

Wnioski:

Przeprowadzone czynności w siedzibie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności nie ujawniły żadnych okoliczności jak również działań pracowników kontrolowanej jednostki, które mogłyby wskazywać na zastrzeżenia co do realizacji ustawowych oraz statutowych zadań. Zarówno nadzór jak i kontrola, którymi objęty jest Zespół, nie wskazują na jakiegokolwiek uchybienia czy też błędy w prowadzonych postępowaniach.

W związku z powyższym, w ocenie Zespołu kontrolnego, funkcjonowanie ww. jednostki w obszarze ustawowych kompetencji należy uznać za prawidłowe.

Zespół Kontrolny:

Kierownik kontrolowanej jednostki:

Stanisław Kulikowski
[Signature]

PRZEWODNICZĄCA
Powiatowego Zespołu
ds. Orzekania o Niepełnosprawności
mgr Bożena Wojdyła